UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Iure patronatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

a ſo, ꝙ filius habeat reuocatoriam[a] in bonis patris, ⁊ non pater in bonis filij, vt hic: pro hoc ĩ. vnde liberi. l. ſcripto. in fi. Iſtud eſt multum dubium propter rationem hic poſitam, que dicit, quod non eſt conueniens quod ingenuis hominibus, ⁊c. Cyn. examinat. C. ſi quis in frau. pa. l. j. in vij. queſt. Decretiſte in c. Raynutius, extra de teſta. ⁊ ibi videtur caſus. Finaliter dicerem, ſi quidem alienatio fuit facta titulo lucratiuo, vt ex cauſa donationis, poteſt reuocari per querelam inofficioſe donationis, tam a patre quam a filio, ſi per donationem lederetur. Nam illa querela eſt inducta ad ſimilitudinem querele inoff. teſt. l. vlt. C. de inoff. teſt. ſed querela inoff. teſt. datur patri in bonis filij, ſicut filio in bonis patris: ergo idem in querela inofficioſe donationis. Si vero alienatio fuit facta titulo oneroſo, vt ex cauſa venditionis, tunc ſi eſt facta pretio minori, tunc in eo quod vltra valet res, quam
b ſit pretium, eſt donatio,[b] l. j. C. ſi quid in frau. pa. ⁊ tunc idem, qꝛ poteſt reuocari per querelam inofficioſe donationis. Si vero eſt alienatio facta in fraudem, ita quod emptor participauit fraudem, nec vllo modo eſt donatio, tunc deſcendẽtibus in bonis aſcendentium datur reuocatoria, l. vlt. ĩ. ſi quid in frau. pat. ſi enim hoc conceditur filio arrogato, multo magis naturali. l. ſi quis. de coniun. cum emanci. libe. Nec eſt dicendum quod illa quarta de-
c beatur vt es alienum,[c] qꝛ illa quarta non debetur in vita patris: ſicut nec quarta que debetur filio naturali, l. j. §. ſi impuberi. ſupra, de coll. bon. ſed pater in bonis filij non habet reuocatoriam. Ratio, qꝛ ita non debetur hereditas patri ſicut filio. Non obſtat iſta ratio, qꝛ nõ eſt vrgens ratio, l. vlt. ĩ. ſi quid in fraudem patro. Ita debet intelligi quod notatur in c. Raynutius extra de teſt. Cyn. aliter in l. prima. C. ſi quid in frau. patro. Quero, cum hodie liberti habeantur tanquam ingenui, per authen. vt liberti de cetero. an ſit ſublatꝰ titul. ſi quid in frau. patro. Gl. dicit quod nõ.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Habeat. reuocatoriam. An filius, ⁊ pater, reuocẽt bona in eorum fraudem alienata, adde Bal. in l. fi. de reuo. his que in frau. cre. ⁊ no. per doc. in §. item ſi quis. Inſtit. de actio. ⁊ Bal. in l. j. in verſi. vlterius. ĩ. de inoff. c. do. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in l. ij. in fi. C. ſi quid in frau. pa. ⁊ quod not. Bartol. in l. heredi. ĩ. de bono. author. iud. poſſ.
b ALEX. ¶ Eſt donatio. Hoc ſequit Bal. in l. fi. C. de reuo. dona.
c ALEX. ¶ Ut es alienum. Et iſta eſt magis communis litera. attende tamen, quia videtur quod hoc ſit contra caſum in d. l. Papinianus. §. ſi quis impubes. ſ. de inoff. teſt. ⁊ vide bonũ textum in l. hereditarium. ĩ. de bon. author. iudi. poſſi. ⁊ ibi Bartol. ⁊ contrarium tenuit ipſemet Bartol. in l. j. §. ſed nec impuberi. ſ. de col. bonor.

LEX III.

a PAntonius [a] Quero que eſt iſta pars conſtituta: Dicit gl. tertia. vt in glo. ⁊ conſtat hodie in authen. nouiſſima. C. de inoff. teſtam. Quero, ad hoc vt competat bonorum poſſ. patri, an requiratur aditio hereditatis: Reſpondeo, aut reſcinditur in totum ⁊ requiritur aditio, alias ſecus. Dixi in l. illud. de contra tabul. Ultimo quero, vt in gloſſ.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pantonius. Hec lex eſt nota. ſecundum doct. in l. fratres. C. de inoff. teſt. ⁊ ibi vide.

TITVLVS XIII.

De bonorum poſſeſ. ex teſtamento militis.

LEX VNICA.

a NOn dubium. [a] Milites ⁊ priuati exiſtentes in acie belli, poſſũt teſtari quomodo volunt, tam in terra quam in mari, hoc dicit. Not. text. ibi, tamen qui in procinctu ⁊c. qd facit ad id quod fuit anno tempore mortalitatis, quia maximum prelium fuit inter Deum ⁊ homines, ⁊ ideo propter talia eſſet bonum prouideri, vt vltime voluntates etiam non ſolenniter facte valerent, quoniam nec teſtes nec notarij reperiri potuerunt.

ADDITIO.

a AND. BAR. ¶ Non dubium. Bal. in l. fin. C. de teſta. tenet, tale teſtamentum valere. ſed certe Bar. hic tenet contra, ſi bene ponderetur. adde que notaui ad Bal. in l. fi.
ALEX. ¶ Et adde Bar. in l. fi. C. de teſt. per hoc, quia a iure cõmuni receditur tali tempore, iuxta not. in leg. de etate. cum ſi. ad Treb. ⁊ adde quod Florianus in l. mili. de teſt. mil. per illum tex. vult dici poſſe, quod ſicut milite teſtante in conflictu belli, eſt remiſſa ſolennitas teſtium in teſtamento, idem eſſet in pagano teſtante tempore peſtis, coram duobus teſtibus, quia illo tempore propter periculum, pauci teſtes haberi poſſunt. Pro hoc etiam adducebat l. fin. ſ. de teſta. milit. ⁊ iſtam l. ⁊ glo. in l. ſcriniarios. in j. ſol. C. de teſt. mili. Item adducebat, quia tempus guerre ⁊ peſtis equiparantur. vt no. in l. naturaliter. per doc. ĩ. de vſuc. ⁊ in c. ex tranſmiſſa. de preſcriptio. Tu vide in terminis Angel. in l. conficiuntur. §. codicilli. de iure codic. Et ad Bar. hic. adde viuũ verbum per Ro. in l. ſi quis in graui. §. ſi autem. ſ. ad Sylla. ⁊ vide Ro. in authen. ſimiliter. de teſtamento facto tempore peſtis. C. ad leg. Falcid.

TITVLVS. XIIII.

De iure patronatus.

LEX I.

PAtronorum. No. quod accuſare, vel facere accuſari, ⁊ manus inferre, ſunt paria, l. ſi inimicitie. ſ. de his quibus vt indi. Item nota, quod maius peccatum eſt in faciendo, quam in non faciendo.

LEX II.

LIberti omnes. Oppo. infra, de ope. liber. l. medicus. Solu. Ibi promiſerat operas, hic non.

LEX III.

SI quis tutor. Op. quod non potuit ſe excuſare, quia acceptauit legatum, l. ex ſententia. ſ. de teſt. tut. ſol. Non potuit ſe excuſare de iure, vel accepit legatum ignorans onus legati. Item oppo. de l. ab adminiſtratione. C. de lega. Solu. Ibi non erat quid tutori imputaretur, quia erat miles, qui adminiſtrare nõ poteſt. Ultimo nota. quod apud aliquem poteſt eſſe ius patronatus, licet non cum effectu.

LEX IIII.

IUra libertorum. Oppon. de leg. iij. j. de interdi. ⁊ rele. Gloſ. ſol. ſed dic, quod iſta ſunt paria, quod quedam ſunt iura patronatus, que non poſſunt in heredem extraneum tranſire, ⁊ illa ad fiſcum non tranſeunt: ſed ſi tranſeunt ad heredem extraneum. tũc
a tranſeant ad fiſcum,[a] l. j. C. de bon. libe. ⁊ ita tenet gloſſ. in l. diui
b fratres. ĩ. eod. tit. Predicta vera, niſi in crimine leſe maie.[b] l. quiſquis. ad l. Iul. maie. vbi damnato patre damnatur filius.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Ad fiſcum. An fiſcus habeatur loco heredis, vide Alex. conſi. lxxxix. in iiij. vol. ⁊ conſi. xxiij. in j. col. in j. vol.
b ALEX. ¶ Leſe maieſtatis. Adde gl. ⁊ Bar. in l. j. C. de bo. libe.

LEX VI.

ADigere. Nota. ꝙ maſculinum cõcipit femininum. Opp. gl. j. de l. ſi ita ſcriptum. §. j. ſ. de leg. ij. vbi iuri de futuro non põt renunciari. Sol. Ibi in repudiatione, hic in delicto, ꝙ tollit ius futurum, vt hic. ⁊ l. quidã. §. fi. de dona. ⁊ l. qui ſuperſtitis. ſ. de acqui. here. Alij habent, contra de l. ſi ita ſcriptum. in prin. ſ. de leg. ij. ꝙ hec prouiſio in maſculo porrigitur ad feminam fauore matrimonij. vt not. in Specula. de diſpu. ⁊ alleg. §. poſt hoc autem. verſi. vel ibi maſculinum.

a §. Quamuis. [a] Nota ꝙ lex generaliter loquens reſtringitur per rationem, vt ibi locũ habeat lex, vbi eſt ratio. contra in l. proſpexit. ĩ. qui ⁊ a quibus. So. Quandoqꝫ niſi per rationem reſtringeretur, quis puniretur cõtra mentẽ legis, ⁊ tunc reſtringitur, vt hic, ⁊ l. ij. C. de noxa. Qñqꝫ quis non puniretur, ſed amitteret lucrum, ⁊ tunc non reſtringit. niſi per aliam legem, vt in contrario. Quandoqꝫ niſi legis reſtrictio fiat, qs lucraretur indebite, tunc reſtringitur. l. vt gradatim. §. ⁊ ſi lege. de mun. ⁊ ho. ⁊ hoc no. Cy. in l. j. C. que ſit longa cõſue. ⁊ iſta ſunt argu. ad multa no. vt pono in l. omnes populi. in mate-
b ria de interpretatione reſtrictiua.[b]

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quamuis. Uide Ino. in l. cum tale. §. falſam cauſam legato. de conditio. ⁊ demon. ⁊ Bar. ⁊ Ino. in l. ij. §. fi. j. de donat. an ceſſante ratione, ceſſet diſpoſitio.
b ALEX. ¶ Interpretatione reſtrictiua. Uide per Bart. in l. j. §. nunciatio. de ope. no. nun. ⁊ in l. ſi conſtante. in conſimili queſito. ſol. mat. Salic. in l. ij. C. de nox. Ino. in l. ſi vero. §. de viro. ſol. ma. ⁊ per Bar. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delibe.

a §. Lege Iulia. [a] Nota legẽ remittere iuramentũ,*
* ſicut papa. l. fi. ſ. qui ſatiſ. cog. ⁊ l. fi. in prin. ĩ. ad mun. Quero, quid ſi vouit caſtitatẽ, vel non cõtrahere matrimonium: Solue vt no. in c. j. ⁊ ij. extra qui cleri. vo. Sed ſi hoc eſt verum ꝙ hic dicitur, patronus non incidit in penam, cum

non

non tenuit iuramentum, ar. l. non putauit. § non queuis. ff. de contrab. ⁊ l. continuus, § antepe. de verbo. obliga. Sol. Quandoque id, ex quo quis debet incidere in penam, non poteſt de iure fieri. ⁊ tunc ſufficit de facto fieri, vt hic: alias ſi poteſt de iure fieri, non ſufficit de facto fieri. De hoc per doc. in leg. j. C. de ſepul. vio. ⁊ dixi plene in dic. § antepen. in leg. continuus. infra de verborum oblig.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Lege Julia. Hunc. § alle. Bald. in leg. ij. in fin. C. de indi. vidui.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Remittere iuramētū. Hoc dicit gl. hic, quā Bal. alle. ſingularem in l. ij. C. de indic. vidui. in l. nō dubium. C. de legib. ⁊ in c. ij. de prob. Barb. cōſi. xv. lib. iiij. hec tū gl. nō procedit de iure canonico, cui in hoc ſtamus, ſm Pau. de caſ. in aut. ſacramēta. C. ſi aduerſ. vēd. Hoc tū an lex vel ſtatutū laicorū poſſit ſuper iuramēto nō obſeruando diſponere: Bal. in d. aut. ſacramēta. refert antiquos doc. tenuiſſe ꝙ ſic, qn̄ lex prohibet certū cōtractum ⁊ iuramentū. ⁊ fuit opi. Bart. in cōſ. ꝙ incipit, queritur, dicit ſtatutū ꝙ minor, ipſe tū Bal. ibi aliter dicit, ꝙ ſi illud ſtatutū habeat rōnem pōt diſponere cōtra iuramentū: alias non. ⁊ ita dicit ſeruari de facto. Sal. ibi non firmat. Pau. de ca. dicit ꝙ lz illa opinio ſeruet, non tū eſt vera: ſed illā opinionē tenuit Bald. in d. l. ij. C. de indic. vidui. ⁊ in § itē ſacramenta. in ti. de pac. iura. fir. in vſib. feu. ſequit Pe. de anc. in c. canonū ſtatuta. ver. quid dices de iuramēto. de conſti. Alibi Bal. alle. ſimpliciter iſtā glo. ſcz in l. pactū dotali. C. de colla. indirecte autē pōt ſtatutū derogare iuramento, puta fingendo contractū ſimulatum, vel meticuloſum, ſm Bar. in l. oēs populi. in ij. q. iij. queſt. prin. ff. de iuſti. ⁊ iur. idē tenet Bald. in l. iuriſgentiū. § ⁊ generaliter. ff. de pact. quamuis in d. l. oēs populi. teneat contra Bar. Cū Bar. etiā tenet Bu. in c. cum contingat. de iureiur. Panor. cōſi. lxxij. inci. hec dubia. Ro. conſi. xij. inci. viſo facto. Alex. conſil. lix. incip. viſo inſtrumento ⁊ titulo queſt. vol. j. vbi dicit ꝙ opinio Bar. eſt cōmunis: a qua in iudicādo non eſt recedendū. ⁊ cōſi. cxxiiij. eo. vo. j. ⁊ conſi. xxxviij. volu. ij. ⁊ conſi. xxxvj. vo. iij. in ij. dubio. ⁊ conſi. xcix. in fi. vol. iiij. Roma. conſi. ccccxxxvij. ⁊ conſi. cccclxvj. in fin.

LEX IX.

Filij hereditate. Nota quod iura libertorum liberi non habent vt liberi. Et idem eſt in emphyteuſi. l. vt iuriſiurandi. § ſi liberi. ff. de ope. lib. quod nota.

LEX X.

1 ☞ Statuto ſtante ꝙ declinans iuriſdictionem iudicis poſſit impune offendi. ſi quis declinatoriam opponat, ⁊ non proſequatur.

Eum patronum. Not. quando quis dicatur accuſaſſe. Opp. quod qui detulit, non videtur accuſaſſe, l. qui cum maior. § accuſaſſe. ff. de bo. li. Gl. dicit, ꝙ non ex ſententia, ſed inſpecta ſerie verborum videtur accuſaſſe. Hoc non placet, q2 verba dicunt accuſaſſet, quod eſt preteritum perfectum, ⁊ pluſquam perfectū ſubiunctiui modi ⁊ ideo requiritur ꝙ ſit perfecta accuſatio, ⁊ ideo ſecundum rigorem verborum non procedit glo. Unde dico, ⁊ forte non male, ꝙ ille, qui accuſauit, ⁊ accuſationē proſequitur quotidie inſtando, niſi petat abolitionē parte preſente, poteſt dici accuſaſſe: ſed ſi deſiſtat, nihil in eo dicendo, ⁊ tunc tacendo, non
1 dicit accuſaſſe, niſi vſqz ad ſententiā ſtet, dic. § accuſaſſe. Quod † facit ad q. videlicet, cum dicit ſtatutum, ꝙ ſi quis declinaſſe inue-
a niatur iuriſdictionem iudicis, ꝙ poſſit impune offendi: [a] Quidam oppoſuit exceptionem declinatoriam, demū ſuper illa non fuit pronunciatū: dixi, ꝙ non poteſt impune offendi, d. § accuſaſſe. ⁊ l. in ſeruitutem. § petijſſe. de bonis liberis.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Impune offendi. No. idē dicit Bal. in l. ſi quis in ſuo. C. de inoffic. teſta. idem videtur tenere Bar. ff. eo. l. ſi libertus. ⁊ facit quod no. in l. in criminali. C. de iuriſ. omni. iudi. aduerte tamē, q2 Bar. ⁊ Angel. ⁊ Paul. de caſtr. in l. quamuis. de in ius vo. videntur tenere contrarium. dic ꝙ ipſi loquuntur quando pena erat commiſſa. ſed Bar. hic loquitur quando non erat commiſſa. ⁊ vide Bar. in l. qui ea mente. de furt. dum opp. de l. Papinianus. § meminiſſe. de inoff. teſta.

LEX XII.

Alius. Opp. in auth. vt li. mat. ⁊ auie. § ad hec. Solue vt ibi no. Iſta lex inducitur per Dyn. ꝙ ſi vaſallus partem vnius ex dominus emat, vel ſit heres inſtitutus: vtrum adhuc ſit vaſallus? Et dicit quod ſic, l. cum ex oratione, vt ff. de excu. tut. Sed Dyn. dicit verum, ſi iſtud ius nō poterat vendi, vel ad heredes tranſmitti, alias eſſet dubitabile, ⁊ ideo cogitetis, quia non potui videre.

LEX XIIII.

Si iurauero. Facit ad c. quamuis. de pact. lib. vj. ⁊ ad cap. cum contingat. extra de iureiur. vbi ſimiliter iurat non venire ad hereditatem patris, ⁊ ad eius ſucceſſionem: vel non reuocare venditionem rei dotalis, ⁊ in c. licet de iureiu. lib. vj. quia dico, quod non teneat dominij tranſlatio, vel pactum, licet iuramentum valeat. hoc tamen nullo iure cauetur. Ex quo multe concluſiones ſequuntur, de quo dixi in l. Seius ⁊ Augerius. ff. ad l. Falc. ⁊ l. qui ſuperſtiti. de acquiren. heredit. ⁊ dicam plenius in Digeſto nouo Deo dante.[a]

ADDITIO.

a ALEX. LOS. Dante. Tractauit plene materiā iurament Bar. in ff. nouo, in l. ſi quis pro eo. in princi. de fideiuſ.

LEX XV.

Qui contra. Opp. de l. adoptiuum. ff. de in ius voc. Glo. ſoluit, ⁊ bene. Dicam plenius in l. diui fratres. ff. eod.

LEX XVI.

a **Si libertus.** [a] Singularis eſt multum, ⁊ hoc intendit. Alienatio facta in fraudem legis, ipſo iure non valet, facta in fraudem hominis valet, ſed per reuocatoriam reſcinditur. hoc dicit. Videtis hic, ſuper quo fundata eſt lex iſta. ⁊ l. diui Adriani: quia ſuper his regulis, quod contra legem fit, non valet, l. fraus. ff. de legi. ⁊ c. ſi. extra de re. iur. lib. vj. Secundo per tit. ff. ſi quid in fraud. patro. Op.
1 de l. † Celſus. ff. de arbit. vbi durius agitur cum homine, quam cum lege. Sol. Ibi de homine iuris miniſtro: ſed non placet, quia arbiter non eſt miniſter iuris, nec oritur actio ex eius ſententia. Et reperio, ꝙ durius agitur cum homine legum miniſtro, quam cum lege, l. amplius non peti. ff. rem ratam ha. vbi verbum peti, prolatum ab homine, intelligitur per litis conteſtationem: ſed a lege, per ſentētiam l. in ſeruitutem. § petijſſe. ff. de bo. li. Sol. Quedam eſt pena reſpiciens actum, quia agunt miniſtri. ⁊ durius agitur cum l. quia ius habet magis poteſtatem annullandi, quam homo. Quedam eſt pena intrinſeca, ⁊ tunc mitius agitur cum lege, d. § petijſſe. Dixi in d. l. amplius. ⁊ not. legem iſtam ad multa, quia vtilis lex eſt.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si libertus. Quādo alienatio facta in fraudē ſit ipſo iure nulla, adde Bal. in l. hac edictali. § omni. C. de ſecun. nupt. ⁊ ibi quomodo cognoſcatur quando ſit in fraudem hominis, ⁊ vide quod notat Bal. in l. j. in j. opp. C. ſi quid in fraus. patro.

§ Si quis. Notabiliſſimus § eſt. Et ratio eſt, quia qn̄ per primam alienationem factus eſt minor centenario, ipſo iure fit reuocatio per iſtam legem, ⁊ l. Titia. § Imperator. ff. de lega. ij. ⁊ l. j. C. de inof. dona. per ſecundam vero non ſit minor, quia iam minor erat. Determinat gloſſ. ⁊ diſtinguit, quando quis facit plures donationes, vtrum omnes reuocentur, vel vltima vel quomodo, vt patet in gloſſa predictarum legum.

LEX XVII.

1 ☞ Filius an feudo priuetur propter delictum patris.

Diui fratres. Delictum aui, vel patris, non nocet nepoti, vel filio in iure libertorum. h. d. No. in hac lege, quod licet Imperator pluries iudicauerit vnum. ſi tamen ſurgit poſtea contrarium, recedit a primo conſilio. Item nota pro eo quod ponitur in ſententiā, adhibito cōſilio prudentū, ⁊c. Tertio no. ꝙ dixi in caſu. Op. ꝙ delictū patris noceat filio. l. queritur. ff. de bon. lib. Gl. in verb. fuiſſe, que incipit, vt euidenter. huius timore diſtinguit multum bene, ⁊ ipſam ſigna. Unum tamen addas, quod dicit, ꝙ delictum patris nō nocet filio poſt mortem patris intellige, niſi in crimine
a leſe maie. vbi delictum patris nocet filio[a] in iure libertorum, ⁊ ſe-
1 cundum diſtinctionem, quam dedi ff. in l. iura. ¶ Item † hec lex in-
b ducitur ad q. ꝙ filius non priuetur[b] feudo propter delictum patris. De hoc habetis per gl. in l. emancipatum. in fin. ff. de ſena. ⁊ per Dyn. in c. non debet aliquis. de reg. iur. lib. vj. De quo dic plenius in vſib. feudo. que fuit prima cauſa bene. amit. § deniqz. ⁊ in titul. ſi de inueſtit. feud. fuerit contro. cap. vnico. § item ſi vaſallus. ⁊ in titul. ſi vaſal. feu. priu. cui def. cap. j.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Nocet filio. Idem in crimine hereſis. in c. ſtatutum de hered. in vj.

b ALEX. ¶ Non priuetur. Filius non priuatur feudo propter delictum patris. De hoc vide latiſſime per Bart. in l. eum qui. ff. de interdi. ⁊ relega. quid econtra, vide quod dixi poſt Bart. in l. cum filius. de verb. oblig. ⁊ de hoc vide latiſſime Bal. in c. j. § j. de

ſucceſ.feu.⁊ in dic.c.j.ſi vaſal.feu.priue.⁊ vide glo.ſing.ſecundum Dyn.ibi in l.queſitum.§.vlt.de preca. Bald.in c.j.§.inſuper.de prohi.feu.ali.per Fed.⁊ quod dixi in l.Statius.§.Cornelio.de iure fiſci.

LEX XXI.

1 ☞Patri,vel patrono,an filius vel libertus, iure inſtitutionis relinquere debeat.

Siue libertus.

1 §.Excluditur. Hic eſt no.caſus,⁊ menti tenendus. Quero,†vtrū ꝙ hic dicitur ſit correctum per iura hodierna,que videntur velle ꝙ habeat iure inſtitutionis,auth.vt cū de app.cog.§.aliud.Dixit gl.ꝙ nō in patrono,licet in filio ſic.Ita dicit gl.quam no.An autem in filio ſit correctum:dic vt notant do.C.de inoff.teſt.auth.nouiſſima.Sed aduerte ponendo caſum hic,prout dicit tex.nō eſſet correctū nec in patrono,nec in filio,qꝛ hic fuit inſtitutus patronus in certa portione,⁊ fuit legatum ſeruo,quo caſu non eſſet correctū in filio: qꝛ ſi filius aliquid haberet iure inſtitutionis,⁊ eſſet aliquid ſibi a ſeruo legatū,computaretur in quartam.ſufficit enim quod aliquid habeat iure inſtitutionis.tenet ergo gl.iſta, ꝙ patrono nō eſt neceſſe relinquere iure inſtitutionis.Sed quid[a] in patre, an filius debeat ei iure inſtitutionis relinquere? Dominus Iacob.de Bel.determinauit ꝙ ſic,qꝛ eadē eſt ratio.Contrarium credo,qꝛ in patre non reperitur[b] correctum,⁊ iura non corriguntur ex identitate rationis,niſi quatenus ſit lege expreſſum,l.precipimus,in fi.C.de appella.vbi text.hoc dicit expreſſe. Preterea pater ⁊ patronus equiparantur,niſi in caſibus,vt no.ſ.tit.ij.l.j.circa princip. ſed in patrono non eſt correctum,vt hic:ergo nec in patre,qui ei equiparatur,cum in hoc non reperitur diuerſitas.

ADDITIONES.

a AND.BAR. ¶Sed quid.Et contra conſuluit Bal. vt ipſe refert i l.omnimodo.⁊ in auth.vnde ſi parēs.C.de inof.te.⁊ in auth.ex cauſa.C.de li.prete.⁊ ſequit Ang.in authen. vt cum de appel.cog.§.ſiue igitur.⁊ ibi ponit nouam opin.quam omnino vide.

b ALEX. ¶Non reperitur.Idē tenet Bal. in l.omnimodo. C.de inof.teſt.in verſi.venio ad queſtio.vbi de hoc dicto Bartol.facit mentionem.vide Bal.in l.j.C.de contra tabu.lib,⁊ in authen.ex cauſa.verſi.tertio op.C.de li.prete.⁊ Ange. in l.nam ⁊ ſi parentibus.de inoff.teſt.vbi alle.caſum in §.aliud quoqꝫ capitulum, in verſi.ſed ſi hec obſeruata non fuerint.in authen. vt cum de app.cog.⁊ contra Bar.etiam tenet Bal.in l.j.C.de contratabu.libe.cuius opin.videtur verior.⁊ per Imo. in repet.l.j.§.ſi ex fundo,de hered.inſtit.⁊ ad Bartol.hic,adde Bald.in conſil.incipi. In Chriſti nomine amen. ſuper primo puncto facit dubitationem. Adde Bald.conſil.lxxxj.inci.veritas eſt j.lib.⁊ Cal. conſil.v.de teſtamentis.

a §.Ex duobus. [a]Hic eſt not.⁊ ſing.caſus. Illi ergo qui habet portionem debitam iure inſtitutionis,non accreſcit portio eius,qui venit per contratab. ſecus ſi ambo venirent per contra tab.qꝛ veniunt eodem iure,Secundo no.quod ille, qui petit ſupplementum , perinde habetur, ac ſi peteret contra tabulas,vt hic.

ADDITIO.

a POMA ¶Ex duobus.An in legitima poſſit habere locum ius accreſcendi,vide Alex.in l.plane,§.ſi duobus.ff.de leg.j.

LEX XXIIII.

1 ☞Iudex appellationis poteſt pro parte ſententiam confirmare,⁊ pro parte nullam pronunciare.

2 Iudex appellationis quando appellatur a ſententia nulla,debet illam nullam pronunciare.

3 Libellus,peto ſententiam pronunciari nullam,⁊ ſi qua eſt , peto eam reſcindi tanquam iniuſtam,procedit.

4 Reſtitutione in integrum ſimpliciter petita,an iudex poterit de nullitate pronunciare.

5 Iudex appellationis an poſſit pronunciare de iniquitate ſententie,quando ſententia petitur principaliter pronunciari nulla.

1 **Carmelia.** Iudex†appellationis pōt pro parte ſententiam confirmare,pro parte nullam pronunciare.hoc dicit in ſumma.habetis ſ.fam.erci.l.quedam.Opp.gl.contra tex.ſ fam.erci.l.in hoc iudicio. Dicit gl.hoc ideo,qꝛ diuerſa ſunt capitula.No.ex hac lege,ꝙ iudex appellationis poteſt pronunciare ſententiam nullam,d.l. quedam 2 mulier.ſ.fam.erci.Ex†quo apparet quod gl.que eſt in l.j.C.quādo prouo.non eſt neceſ.non dicit verum . Dicit enim quod ſi appello a ſententia nulla,iudex non debet pronunciare ſententiam iniuſtam,imo debet pronunciare nullam, vt hic , quod dic vt l.ſi 3 expreſſim.ſ.de appel.†Item no.ꝙ poſſum petere ſententiā pronūciari nullam,⁊ ſi aliqua eſt,peto pronūciari ⁊ eam reſcindi tanquā iniuſtā,vt hic.Pro hoc in l.j. C.quando prouo.nō eſt neceſſe,⁊ eſt caſus in c.conſtitutus.extra de in integ.reſti.vbi poſſum petere cōtractum pronūciari nullum,⁊ ſi aliquis eſt,poſſum petere 4 reſcindi per reſtitutionem in integrum.¶†Sed quero,quid ſi peto ſimpliciter reſtitutionem in integrum, an iudex poteſt pronūciare de nullitate,ſicut in cauſa appellationis? Ad partem affir- 5 matiuam facit ſ.de mino.l.verum.§.ex facto.¶Itē quero,†quid ſi aliquis petit principaliter ſententiam pronunciari nullam, an iudex poſſit pronunciare de iniquitate ſententie? De iſtis queſtionibus tractatur per Innoc.extra de offic.dele.c.cum contingat.in gloſſ.magna.Propoſui dicere in l.j.ſ, que ſen. ſine appel.reſcin.dicam alibi.

TITVLVS XV.

De obſequiis a liberis & libertis parentibus & patronis preſtandis.

LEX I.

a **Etiam militibus.** [a]No.iſtud principiū.Idē habem⁹ i l.j.C.de cōſu.li.xij.ꝙ ille qui eſt antiquior,ꝑcedit:modo ſunt duo doctores eodē tēpore facti,certe erit differētia i etate,⁊ aliis cōdi- b tionib.⁊ ille ꝑcedet[b] vt hic,ibi,inter collibertos.

ADDITIONES.

a POMA. ¶Etiam militibus.Vide in materia huius dicti Panor.⁊ moder.in cap.clerici.de iudici. Are.in.§.quedam. Inſtit.de ac.Feli.in proe.Decre.in rub.de maior.⁊ obedien.

b ALEX. ¶Ille precedet. Not.de duob.doctoribus eodē tēpore factis quis precedit:⁊ vide Bar.in l.j.ſ.de albo ſcriben.⁊ no.in l.j.in prin.de cōſulibus.li.x.que ſin.alle.ꝙ prius licētiatus,⁊ ex magno interuallo doctoratus prefertur non ſolū licentiatis.ſed etiā doctoratis in illo internallo.quod no.qꝛ fuit de facto.Sed Bald.in auth.habita.C.ne fil.pro pa.dicit ꝙ licentiatus habet ꝑ ſcholari.Quid ſi vn⁹ doctor eſt iuris canonici,ali⁹ ciuilis,vide ꝑ Ioā.And.in c.cleric.de iudic.quid ſi ſacre pagine,vide in c.eam te.de etate ⁊ qualitate,⁊ adde ꝙ no Bal.i l.Nemini.de aduo.diuer.iud.⁊ an licentiatus veniat appellatione doctoris,habet per Bal.i l.j.ſol.ma.⁊ in l.pe.ſ.de teſt.mili.ad hoc adde no.per Bart.in l.ij.§.prius.de vulg.⁊ pu.⁊ quid ſi eſt doctor vtriuſqꝫ iuris,an preferatur ſimplici doctori,vide per Bal.i ſimili.quod ſic,in l.ſed ⁊ milites.in prin.ſ.de excu.tut.quid ſi filius eſt doctor,pater non.quis preferatur:vide no.per Symo.de Burgia no.in proemio Clemē.Adde plene Fel.in cap.j.de maio.⁊ obed.

LEX IIII.

Per procuratorem. Quero quomodo pōt accuſari ingratus per procuratorem, nonne hec eſt cā capitalis.l.edicto.§.rei autē.ſ.de bo.poſ.cū ſuis ſim. ergo non admittitur procurator.l.pe.§.ad crimē.j.de pu.iu.Dicit gl.dic vt in l.ſed ⁊ he.§.j.ſ.de procu.vbi idē tex Rūde.Nō ſufficit,ꝙ ſit cauſa reductionis in ſeruitutem,niſi ſit intentata criminaliter,ſcꝫ.ad vindictā publicā:ſed hic fuit intentata ciuiliter vt hic,⁊ dic.l.ſed ⁊ he.§.j.Idē ⁊ in adulterio,ſi agatur ad thori ſeparationem,iſta dicitur ciuilis cauſa,vt in c.tue.extra de proc.tamē in hoc licet ſit ciuilis,qꝛ delictum verſatur,debent poni omni ſolemnitate,vt ſit certum,ſicut in accuſatione criminali.l.libellorum.§.fin.de accuſ.Facit l.pretor edixit.§.j.de iniur.⁊ l.item exigitur dolo.⁊ tex.in dicto c.tue.extra de procur.

LIBER XXXVIII.

TITVLVS I.

De operis libertorum.

LEX V.

Si quis operas. Dicitur hic.ꝙ tranſit ad filios ſtipulatio operarū.Quero, qualiter tranſibit:rn̄deo poſt mortē patris admittitur ſucceſſio,vt hic, nō eo viuo.l.vt iuriſiurandi.§.ſi liberi.ſ.c.ideo dic vt C.de ope.li.l.liberti liberteqꝫ.

LEX VI.

Fabriles. Vos ſcitis,ꝙ gl.communiter accepit fabriles pro certis,ſicut etiā not.gl.in l.ſi non ſortem.§.libertus.de cond.inde.Iac.de Are.intelligit aliter:⁊ forte non peius,quam gl.refert Cy.C.de oper.li.l.liberti liberteque.

LEX